

(ARom. VI, 209) i DECH III, 85, DECat. V, 485a17ss.

Però al costat d'aquesta forma vocàlica degué haver-hi, ja en cèltic, una variant Mergil-;¹ car d'aquí vénen encara d'altres formes amb E: un gascó *merle*, d'on el verb deriv. *merlà* (= fr. *marnier* 'adobar amb marga la terra arable'), registrat a les Landes;² i també amb derivats a l'alt Aragó: d'on *marlera* 'mineral entre sauló i guix' (DECat., V, 485a30); i entremig queda el basc *merla* «marga arcillosa», manlleu del cèltic: que Azkue (p.32) i Duvoisin documenten en els parlars bascos pirinencs: el Baztan, el labortà d'Ainhoa, i el benabartar de Don Ibane Garazi; cf. encara els NLL *Merlac* d'origen cèltic, que he citat a l'art. *Merlant*.

Així com la *Gavarresa* és el riu de les valls plenes de *gavarres*, el seu paral·lel, riu i vall de Merlès, són la vall i riu de les *margues*, que és el terreny conspicu allí: de dalt a baix, des de Frontanyà fins al Llobregat. ¿Seria doncs, la VALLIS MERGILENSIS?; amb el mateix sufix romànic que *Gavarresa*? Per què no. També, però, podria ser que el sufix sigui tan promà com el radical Mergil-. Car si hi ha paral·lelisme amb la *Gavarresa* també n'hi ha amb *Manresa*: proximitat alhora fònica i geogràfica: com sigui *Manresa* a uns 20 k. només de la desembocadura del Merlès; i si *Manresa* ve de MINURISIA, i el seu germà *Mendrisio* surt de MINURISIO, anàlogament *Merlès*, podrà ser prolongament d'un Mergilismo. Car el fet de ser lèxic celtoide no exclou un sufix sorotàptic.

B) MIRLES. Poble desaparegut en el Conflent. Era en el terme de Serdinyà, segons Alart. Situació que em confirmaren, en el veí poble de Flaçà, en l'enq. de 1959, mostrant-m'ho des de lluny (XXIII, 171, 173); i a Serdinyà mateix, on el posaven damunt de Marinyans, o sigui en el vessant dr. de la Tet (XIII, 176). Alart en dóna *Mirles* c.a. 1025, com la menció més antiga (*Bu.S.Agr.Pyr.Or.* X, 83) i mateixa forma a. 1075 (*Cartul. Rouss.* 87). També Ponsich (*Top.* 123) l'anomena *Mirles*, i, en troba docs., sempre amb la mateixa forma, en els anys 1055 i 1068, amb cita d'un R. de *Mirles*, a. 1076.

Com que aquesta forma *Mirles* és l'única forma d'aquest nom, ben establerta, i en aquells vessants abunda també el terreny calcari argilós, no tindrem escrupol a partir de Mergilis, en loc.-abl. plural: 'a les margues', amb metafoia *é-i > í-i*, tal com *Sils* ve de l'abl. *sĭlvīs*, *Cals* de *calvīs*, *Balbs* de *valvīs*, *Anglès* d'ECLES(I)IS.

Aquí ens deixa algun dubte una forma que jo vaig notar en aquelles enq.: tant a l'una com a l'altra, pron. *mĭsrl̥s̥*. És clar que és un dubte recusable, perquè aquells dos inf. no sabem d'on treien llur coneixement del lloc, que havia de ser ben indirecte: el de Flaçà declarà: «diuen que hi havia hagut un convent, però no se'n veuen vestigis»; i després, a

Serdinyà: «sí que n'hi ha vestigis, hi he vist una paret». Admetent que el nom sigui avui antiquat, i ells el coneguessin per escriptures, potser hi hagué un *Merles*, altre resultant fonètic d'aquell ètmon: els escrits barrejarien les dues (amb *ie*), i el de Flaçà (o tots dos) ho traurien d'allí? O es tracta d'una forma real, deguda a una contaminació?³

○ MERLI, poble de l'Alta Ribagorça a la dr. de l'Isàvena, uns 4 k. al NO. de Roda, i arran de la carena que el separa de la vall de l'Ésera. Ja és poble de llenguatge barrejat, com Güel i Llugarres més al Sud, amb lleu predomini, com en aquests, dels tres catalans sobre els aragonesos.

Pron. *mĕrĭ* a Tolba, Llugarres, Lasquarri, St. Esteve del Mall, i a Merli mateix (XCI, 164, XIX, 8.9, 13.21, 34.17, 37.17), com també a Cercuran (XVII, 84, 85); i *mĕrli*, a Casserres (XVI, 119).

MENCIONS ANT. 958: *Merli* cit. junt amb Llet (SerranoS. *N.H.Rbg.* 245). 1019: *Merlo* cit. amb Nocellas (Serrano o.c. 488); 1023: 'presbiteri de *Merlo* (M. Duque, *Docs. Ovarra*, 102.51 = SerranoS., o.c. 488); 1279: *Merle* (bis) i 1280: id. (*Rationes Decim.* I, 123, 143); 1212: «Jussé, *Merle*, Serb, Vallabriga, Capella» (*BABL* IV, 31); 1495: *Merli* 5 focs, i *La Torre de Merli*, 1 foc (fogatge de 1495); 1620: *Merli* (*B.Ass.Exc.Ca.* XI, 126).

ETIM. En la nota que li dedicava en *E.T.C.*, 107, disposant de menys mencions antigues, pren la *-i* com a vocal de suport (tenint en compte els ribagorçans *ferrī*, *-arri*, *Vilacarli*) i així tendia a creure que es tractava d'un NP germ. MERIL (Först. 1102, *Merlus* o *Merolus*); aquí, però, el cos del nom és més reduït que en els veïns *Güel* —abans *Gudikā*— i *Vilacarli*, que contenen NPP germànics de semblança inequívoca; mentre que ací l'element comú, brevíssim, no ens pot guiar.

Com que la terra de Merli, continuada cap als Morrons de Güel, presenta grans masses de terreny calcari saulonós, ara m'inclino més a ajuntar-ho amb el grup de *Merlès*, *Mirles* etc. i a veure-hi un PAGUS Mergili 'el lloc de la marga'; car així també expliquem millor la *-i* o *-e*, predominant des d'antic en aquest nom (*Merlo*, només 1019 i 1023, poden resultar de llatinització).

Argument reforçat per la reaparició de *Merli* amb *-i* en altres zones on ja no hi ha la *-i* ribagorçana de suport: *Lo Mèrli* és un barri d'Alguaire, al peu (N.) del Convent (XVII, 13), on han construït el Santuari de la M. de Déu del *Merli* (cf. *GGC*, *Lda.*); *Motor de mĕrli* (o *mĕrle*) te. Dénia (XXXII, 73.17).⁴

D) Altres NLL potser també atribuïbles al present grup cèltic; que comentarem més concisament. MERLET, podria ser un col·lectiu *MERGILETUM: 1) *mĕrlĕt*, mas antic i de nom antic (*ə mĕrlĕt*, no *Can M.*), 5 min. sota l'esgl. de Riells de Montseny, 1989); 2) *Lo Merl̥st* (menys sovint pl. *los -ts*) veïnat prop de